

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
MH/imv

Vår ref
22/1845-

Dato
8. desember 2022

Svar på spørsmål fra Energi- og miljøkomiteen - Representantforslag 40 S (2022-2023) om en ny skogpolitikk

Hva saken gjelder

Jeg viser til energi- og miljøkomiteens oversendelse datert 22. november 2022 av Dokument 8:40 S(2022-2023) til klima- og miljøministeren, overført til landbruks- og matministeren. Komiteen ber om en vurdering av forslaget.

Representantene Birgit Oline Kjerstad og Hilde Marie Gaebpie Danielsen foreslår en ny skogpolitikk, med nye registreringer av skogen, forbud mot flatehogst i naturskog i påvente av vern, og innføring av søknadsplikt for flatehogst. Det foreslås at det gjøres en offentlig utredning for å legge til rette for en ny skogforvaltning.

Det framgår av mine kommentarer nedenfor at jeg er uenig i disse forslagene.

Om norsk skog og skogforvaltning

Forslaget tegner et bilde av tilstanden i norsk skog som jeg ikke kjenner meg igjen i.

Skognæringa er viktig for Norge. Et aktivt og lønnsomt skogbruk og en konkurransedyktig skogindustri har betydning for bosetting, sysselsetting og næringsutvikling i store deler av landet.

Skogen er også en del av løsninga på klimautfordringene. Skogen tar opp rundt halvparten av de samlede norske klimagassutslippene. Tilveksten i norske skoger er betydelig større enn hogsten. Det bidrar til karbonbinding og regjeringa fører videre og vurderer å styrke eksisterende klimatiltak i skog for å øke opptaket. Skogene er også viktige for friluftsliv, naturopplevelse og naturmangfold.

Skogressursene utvikler seg positivt

Skog med bestandsalder over 100 år utgjør nå over en tredjedel av skogarealet i Norge. Statistikken viser også at skog med bestandsalder over 160 år øker raskt og utgjør over 3 %. Landsskogtakseringen viser at skogen de siste 100 åra har økt i volum fra cirka 300 millioner kubikkmeter til rundt 900 millioner kubikkmeter samtidig som skogbruket har tatt ut rundt 1 milliard kubikkmeter.

Den årlige hogsten av skog har vært mellom 8 og 13 millioner kubikkmeter i hele denne hundreårsperioden, mens tilveksten etter hvert har utviklet seg fra rundt 10–12 millioner kubikkmeter for hundre år siden til rundt 24 millioner kubikkmeter pr år i dag.

Tilveksten har økt for både gran, furu og lauvtre, og er et resultat av vektleggingen av foryngelse i skogpolitikken fra 1900. Differansen mellom hogst og tilvekst er den direkte grunnen til den store økningen av trær med store dimensjoner og gammel skog.

Miljøinnsatsen i skogbruket øker

Skogbruket blir i dag drevet med basis i et lov- og regelverk med klar understreking av skogbrukets miljøansvar, og skognæringas sertifiseringssystem Norsk PEFC Skogstandard. Et viktig grunnlag er gode skogressurs- og miljøoversikter på den enkelte eiendom. I hovedsak blir dette kunnskapsgrunnlaget skaffet gjennom skogbruksplanlegging med miljøregistreringer.

Fordi skogbrukstiltak kan føre til negativ miljøpåvirkning, er det gjennom lang tid utviklet ulike miljøhensyn i skogpolitikken, og det er utviklet miljøstandarder for det praktiske skogbruket. Disse hensynene skal sammen sikre at ulike livsmiljøer i skogen blir tatt vare på over tid. Et av de viktigste tiltakene for å ivareta viktige leveområder for rødlistearter er kartlegging av livsmiljøer og forvaltning av disse som nøkkelbiotoper der det som hovedregel ikke er hogst eller annen skogskjøtsel.

Om lag halvparten av artene på Rødlista er knyttet til skog. Utviklingen av viktige livsmiljøer for rødlistearter blir overvåket i Landsskogtakseringen, og informasjonen blir brukt ved periodevis revisjon av miljøregistreringene.

Det er registrert over 150 000 livsmiljøer i de norske skogene. Skogeierne har, med basis i livsmiljøregistreringene, frivillig satt til side over 71 000 større og mindre nøkkelbiotoper– i hovedsak som ikke-hogst-områder. Nøkkelbiotoparealet legger beslag på et anslått stående tømmervolum på rundt 10 millioner kubikkmeter i hogstklasse 4 og 5 (nær hogstmoden og hogstmoden skog). Dette utgjør en tømmerverdi på cirka 4 milliarder kroner (sams tømmerpris på kr 400).

Min vurdering av representantforslaget

Jeg er ikke enig med representantene i deres omtale av tilstanden i norsk skog.

Data fra Landsskogtakseringen viser at både det stående skogvolumet og arealene med gammel skog har økt betydelig det siste hundreåret. Tallet på store og gamle trær har også økt betydelig. Statistikk fra Landsskogtakseringen viser også at mengden død ved årlig øker med over 3 millioner kubikkmeter og utgjør snart 100 millioner kubikkmeter, noe som er viktig for en rekke skoglevende rødlistearter.

Representantene bruker ellers begrepet naturskog i flere sammenhenger. Begrepet er ikke entydig definert i Norge, og det er delte oppfatninger om forståelsen av begrepet. Forskjellige definisjoner av begrepet blir brukt i ulike sammenhenger, blant annet i arbeidet med Norsk rødliste (Artsdatabanken), Naturindeks for skog (Miljødirektoratet), Natur i Norge, NiN (Artsdatabanken) og i Landsskogtakseringen (NIBIO).

Bakgrunnen for utviklingen av de norske skogene er at de var hardt drevet i flere hundre år og til dels med store områder nesten uten skog rundt år 1900. Nå har rundt 70 års innsats for å bygge opp ny skog etter hogst, og 50 års innsats for å ivareta viktige miljøverdier gitt resultater.

Etter hvert har miljøhensyn ført til mer varierte ungsogger, og lauvinnslaget er vesentlig høyere. De siste årene har også mengden død ved økt betraktelig, og mange steder settes det igjen døde og levende trær på hogstflatene. Dette gjør at det er vanskelig å sette noen skarpe skiller der naturskog defineres som noe eget.

Kommentar til de enkelte forslagene i representantforslaget

- 1. Stortinget ber regjeringa gjennomføre tiltak som sikrar næringsuavhengige, fagbiologiske registreringar av all naturskog og skog i Noreg som er eldre enn 100 år.*

I dag gjennomføres miljøregistreringer i forkant av all hogst. Prosjektet Miljøregistreringer i Skog (MiS-prosjektet) startet for over 20 år siden. I prosjektet ble det gjennomført omfattende artsregistreringer i et forskningsprosjekt for å se om det var sammenheng mellom rødlistearter og strukturer i naturen, og for å klarlegge hvilke livsmiljøer som var viktige for rødlisteartene for å kunne ta hensyn til dem. Opplegget for Miljøregistreringer i Skog (MiS) er således utviklet på grunnlag av forskning og vitenskapelig dokumenterte sammenhenger mellom rødlistearter og livsmiljøer. Opplegget for miljøregistreringer er transparent, skal kunne etterprøves, og blir gjort etter en dokumentert metode. Slike livsmiljøer er registrert siden 2001 og inngår i skogeierens skogbruksplaner.

Natur i Norge (NiN) er et typeinndelingssystem for norsk natur som Artsdatabanken har ansvar for å utvikle og vedlikeholde. Universitetet i Oslo (UiO) har på oppdrag fra Artsdatabanken hatt det faglige ansvaret for systemet. Stortinget har lagt til grunn, jf. Innst. 144 S (2015–2015), at NiN skal utgjøre kjernen i kartlegging av naturtyper i Norge. Skogbruksplanlegging med miljøregistreringer har tatt i bruk NiN. Miljøregistreringene foregår etter en fastsatt instruks basert på forskningen nevnt ovenfor og med basis i begreps- og inndelingssystemet i NiN.

Instruksen er altså den samme uavhengig av hvem som gjennomfører registreringene, og det er derfor etter mitt syn ikke grunnlag for å vedta dette forslaget.

- 2. Stortinget ber regjeringa innføre hogstmoratorium for flatehogst i dei attverande naturskogane og i skog som aldri før har vore flatehogd, inntil skogvemålet er nådd.*

Stortinget vedtok i 2016 at 10 % av det norske skogarealet skal vernes, og at vern av privateid skog skal skje som frivillig vern. Dette innebærer at skogeier selv foreslår areal til vern, og at miljømyndighetene avgjør om disse arealene skal prioriteres for vern etter

naturmangfoldloven. Frivillig vern har vært en svært vellykket framgangsmåte med lavt konfliktnivå og et godt utbud av verneverdige områder. Representantene kritiserer framdriften i skogvernet, men Stortinget vedtok ingen tidfestet framdriftsplan, noe som også ville vært vanskelig all den tid skogvernet blir finansiert over statsbudsjettet som er til behandling i Stortinget hvert år. Skog med bestandsalder over 100 år utgjør nå over en tredjedel av skogarealet i Norge. Statistikken viser også at skog med bestandsalder over 160 år øker raskt og utgjør over 3 %. Andelen gammel skog øker altså raskt, og det framstår ikke som nødvendig å innføre et slikt forbud siden over en tredjedel av skogen er over 100 år.

På den andre siden så vil et hogstforbud kunne ha store negative konsekvenser for den skogpolitikken Stortinget har trukket opp. En politikk som er en viktig del av det grønne skiftet. Hogstforbudet vil selvsagt også ha store negative konsekvenser for dem som har sin arbeidsplass i skogsektoren, og sist, men ikke minst er det svært vanskelig å se for seg hvordan et slikt forbud skulle avgrensas.

3. Stortinget ber regjeringa fremme forslag om nødvendige lovendingar og endre forskrifter for å innføre søknadsplikt for all flatehogst, slik at denne kan vurderast etter naturrnangfaldlova kapittel II om biologiske verneverdiar.

Det utføres anslagsvis 14000 hogster i året i Norge. Forslaget om meldeplikt for all flatehogst vil derfor medføre betydelige administrative konsekvenser både for kommunene og for skognæringen. Det vil også medføre betydelige merkostnader knyttet til byråkratiet.

I dag tar skogeierne miljøhensyn uten erstatning som blant annet – som nevnt foran – omfatter utlegging av områder som nøkkelbiotoper der skogen som regel ikke blir hogd. Det er også utviklet overvåkingsopplegg for å sikre at nøkkelbiotopene blir forvaltet i samsvar med regelverk og sertifikatkrav. Praktisk talt alt skogareal som er aktuelt for skogsdrift er etter hvert omfattet av skogbruksplaner med miljøregistreringer, og både offentlig og privat regelverk krever at skogeier skal ha kunnskap om miljøkvalitetene i området før det kan gjennomføres ulike skogtiltak.

Skogsektoren etterlever sine sertifikatsystemer som inneholder regler og restriksjoner etterspurt i markedet. Offentlige myndigheter gjennomfører både stikkprøvekontroller, etterkontroll knyttet til søknader om tillatelse eller tilskudd og overvåker også skogtilstanden gjennom Landsskogtakseringen. Det tas med andre ord store miljøhensyn i forbindelse med hogst. Jeg mener derfor forslaget om en meldeplikt for flatehogst er uheldig og unødvendig.

4. Stortinget ber regjeringa snarast ta initiativ til ei større offentleg utgreiing med mål om å meisle ut ei ny, berekraftig skogforvaltning bygd på ny kunnskap om klimagassutslepp, biologisk mangfald og alternative averkingsmetodar.

I Norge er det tett kontakt mellom forskning, næringsliv og forvaltning. På den måten sikrer vi at det er kort vei fra ny forskningskunnskap til den er tatt opp i næringslivet. Dette gjelder også i skogbruket. For eksempel er bedre kart, bruk av satelitter og GPS viktige verktøy for mer presisjon i skogbruket hvor en kan ta bedre hensyn til kulturminner, naturkvaliteter, myrdrag i terrenget med mer. Jeg har her vist statistikk fra Landsskogtakseringen som viser

at det blir stadig mer av mange av de naturkvalitetene som representantene etterspør. Jeg mener videre at jeg gjennom mine kommentarer har synliggjort at det i dag ikke er nødvendig å meisle ut en ny skogpolitikk, og at politikken fungerer godt.

Samtidig er det alltid mulig å bli bedre i gjennomføringen av et bærekraftig skogbruk, blant annet som følge av endret klima og behov for en robust skog, og det er alltid viktig å søke mer kunnskap.

Dette er bakgrunnen for at Landbruks- og matdepartementet i samarbeid med Klima og miljødepartementet har gitt et oppdrag til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet om å sammenstille et felles kunnskapsgrunnlag om den økologiske tilstanden i skog. Dette kunnskapsgrunnlaget skal så kunne bli brukt i Regjeringen sitt samlede arbeid med å etablere en meny av tiltak for å opprettholde eller bedre den økologiske tilstanden i norske økosystem. Regjeringen har bestemt at arbeidet først skal starte i økosystemet skog.

Aktuelle direktorater har fått i oppdrag å vurdere relevante tiltak og tilhørende virkemidler som bidrar til å opprettholde eller bedre den økologiske tilstanden i skog. Arbeidet vil bidra til bedre kunnskapen om relevante tiltak og virkemidler som kan tas i bruk. Det er også viktig å ha oppdatert kunnskap om ulike driftsmetoder slik at det er mulig for skogeierne og driftsapparatet å velge de riktige løsningene.

Med hilsen

Sandra Borch